

بیرلیک درگیسی

تهران بیلیم یوردلاری نین تورک اؤیرنجی لری نین اؤیرنجی گونو موناسیبتی ایله باغلی بیلدیرسی

آکسیلار (تظاهرات) باشلاپ و سونوندا فرانساین ایشچی لری بو اعتیراض لارا قاتیلدیقدان سونرا، فرانسادا ئولتیننی اونلارین بیر پارا ایستک لری نین یئرینه یئتیرمه سینه راضی سالیپلار. بو اعتیراض لار چوخلو اولکه لرده (آلمان، اینگیلس، آمریکا و ...) ائتگی لی اولوب و تنزلیکه اؤیرنجی حرکاتی باشقا بؤلگه لرده یاییلیر.

ها بئله ایراندا ایلك اولاراق اؤیرنجی حرکاتی 1332ینجی ایلین آذر آیی نین 16سیندا تهران یونیورسیتته سینده اوز وئره ن اعتیراض لاری خاطرلاییر. بو گونده فارس تشکیلات لاری نین شاه گوجلرینه موخالیفت ائتمه سی، اوچ اؤیرنجی اولومونه سبب اولوب و بو گون اؤیرنجی گونو آدلانیر.

آذربایجاندا اؤیرنجی حرکاتی و دوشونجه سی نین یارانماسیندا سایین دوکتور ذهتابی نین اونودولماز یئری واردیر و اؤیرنجی لره بؤیوک ایلهام قایناغی اولموشدور. بو کیشی نین چالیشمالاری و ها بئله باشقا اولایلار نتیجه سینده اؤیرنجی لر بیلیم یوردلاریندا داها آرتیق اوخویوب، دوشونوب، یازیپ- یاراتماغا باشلاپیلر. و ایلر بویو آستاجاسینا اؤیرنجی لرده میلی دوشونجه دالغاسی یارانارکن، سوتوندا بو دالغا 1374ونجو ایلین اردیبهشت آییندا اوزونو

لا یحب الله الجهر بالسوء من القول الا
من ظلم

اؤیرنجی لر هر میللتین ویجدانلی، تعهدلی و ایدئه آلچی قیشری و او میللتین گوجلری سایا گلیرلر. بو گوزو آچیق و گئرچکچی (رئالیست) توپلوم، بیلیم و آیدین دوشونجه گوجو ایله گله جک گونلره اؤنجه دن آیدینجاسینا باخاراق، انگل(مانع) لری و ائنیش- یوخوش لاری گوز آلتینا آلاراق، دوز یولو سئچیب میللتین گله جک یولونا چیراغ اولمالیدیرلار. اؤیرنجی لر هر زامان هر بیر قوروم و تشکیلاتدان باغیمسیز اولاراق، گوزو یومولو تئوریچی لردن تقلید ائتمه ییب و اوز گوجلرینه دایاناراق عدالتسیزلیک، آیری سئچگیلیک (تبعیض) و سومورگه چیلیگین (استعمار) قارشیسیندا دایانمالیدیرلار. بئله لیکله اؤیرنجی حرکاتی دونیانین چئشیتلی (مختلف) بؤلگه لرینده رسمی گوجلره اعتیراض، یاماقلاما (اصلاحات) و دئییشیک لیک یاراتماق ایله تانییر و اصلینده ایلك اولاراق فرانسادا ژئرال دو قول دؤنه مینه قایدیر. 1960ینجی ایل لرده فرانساین اؤیرنجی لری توپلومسال (اجتماعی) و یاشام ایستک لری اساسدا دئولت لری نین سیاست لرینه قارشى اعتراض و

آیدینجا گؤستریر. اؤیرنجی لر آذربایجانین چوخلو شهرلرینده ایران رسانه سی وریندن تورکلره قارشى یاییلان سورو بلانکتینه (پرسشنامه) اعتراض ائله ییب و آذربایجان میللتی نین غرور و حیثیت یین قورویورلار. آذربایجان اؤیرنجی حرکاتی اؤز اؤزلیک لرینی قورویورلار حیاتینا داوام وئریب، گئنیش لیب و یولونا داوام وئره مه ده دیر. بوتون بیلیم یوردلاریندا اؤزلیکله کیچیک شهرلرده اولانلارین آراسیندا بو دوشونجه نین یاییلماسی، اؤیرنجی حرکاتی نین گوج، یئتکینلیک و تکاملونو بیلیندیریر.

ایندی ایسه تهران بیلیم یوردلاری نین تورک اؤیرنجی لری بیرلیکده بو یولون داوامچیلاریندان اولاراق، بو گونو بوتون آذربایجان اؤیرنجی لرینه قوتلادیب و ایران اؤلکه سینده یاشایان تورکلرین دوغال حاقلارینی یئنی دن خاطرلاییرلار. اومودوموز وار بوندان بئله مسئوللار آیری سئچگیلیک لری آرادان قالدیرماق اوغروندا چالیشماغا باشلامیش اولارلار.

1. آذربایجان میللتی تاریخ بویو چتینلیک و دار گونلرده اؤز باغلیلیغینی ایرانا گؤستریب و همیشه اونا دایاق اولوبدور. بونون اوچون آذربایجان مسئله سینه و آذربایجانین ملی-مدنی چالیشقانلارینا امنیتی باخاراق، اونلارین سؤزلرین ائشیتمه دن و یالان و قوندارما سؤزلر و مارقا یاپیشدیرمالارلا دوستاقا سالینان لارین آزاد اولمالاری گره کلی و بو منفی باخیش چئوریلمه لیدیر.

2. ایرانین آنا یاساسی (قانون اساسی) اساسیندا اولان قانونلار شخصی سلیقه و کینه لره باخمایاراق دوزگون ایجرا اولونماسی و بیله رک غئیری فارس میللتلری نین حاقلارینی بسله ین قانونلاری گؤزدن قاجیرماق لازیمدیر.

3. آذربایجانین چئشیتلی بؤلگه لری ایرانین باشقا بؤلگه لرینه سایاق میللی بودجه دن فایدالانمایدیر و بو یولدا دوغرو شکلیده ایشلرین گؤرولمه سی و عدالتین ایجرا اولونماسی گره کلیدیر.

4. هر بیر میللتین وارلیغینی و کیملیگینی قورویان او میللتین دیلی دیر و اؤیره تیم، رادیو، تلویزیون، گونده لیک (روزنامه) و ... دیلی قورویان ایزارلارین ان اؤنملیسی دیر. بئله نچی ایزارلاردان یارارلانماق و تورک دیلی نین رسمی اولماسی ایران تورکلری نین دانیلماز حاققی دیر و بو دانیلماز حاققا تئزلیکجه چاتماق گره کیر .

5. آذربایجاندا صنعت، معدن، آکینچی لیک و باشقا ایقتیصادی فعالیت لرین گئنیشلنمه و رونقلی اولماسی و بئله لیکله بو بؤلگه دن میللتین ایش سیزلیک ائتگی سیله قاقچین اولماماسی گره کلیدیر.

6. آذربایجانین انکولوژیاسی اؤزلیکله اورمو گؤلونه باغلی دوغرو عدالت سیزلیک گؤزه چارپیر. بونا باغلی ایچی بوش شوعارلاردان چکینیلیب و تئزلیکله جیددی ایش لر و فعالیت لر گؤرولمه لی دیر.

7. آذربایجانین باستانی اثرلری بو میللتین قوجا و یوکسک تاریخ و کولتورونون نشانه سی دیر؛ بو اثرلرین بیله رک آرادان آپاریلماسی و تخریب اولونماسی نین قارشیشی آیینمالی و بو اثرلرین قورونماسینا دوغرو بیر عزم گؤز قارشیشینا قویولمالی دیر.

8. تاریخی تحریف لر و ایران تورکلری نین کیملیگینی دیشیک گؤسترن سؤزلر تاریخ کیتابلاریندان گؤتورولمه لی و بو میللتین دوغرو کئچمیشی و آذربایجانین چاغداش اولایلاری

(جیللولوق اولایلاریندا اوز وئرہ ن تورک
خالقی نین اثرمنی لر آلی ایله سوی
قیریمی، سولدوز اولایلاری و...) تاریخ
کیتابلارینا آرتیریلمالی دیر.

آد آپاردیغیمیز بندلر اؤیرنجی دیلیجه
آذربایجان میللتی نین اورک یارالاری و
ایستک لری نین یالنیز بیر کیچک
پارچاسی دیر. بو یارالار هله ده بیر بالاجا
ساغالماییب هنج، بلکه گونو گوندن
آرتیلیر. ایچی بوش وعده لر وئرلییر،
میللت ده هر دؤنه آلدانیر و دئمه لی
فورصت لرله ایمکان لار یانارکن،
آذربایجانین گؤوده سی بیر ایچی
اوبولموش آج گؤوده سی کیمی
گوجسوزله نیب بیخیلماقدادیر. بیز
اؤیرنجی لر بو چیرکین سیاست لره
قارشى چیخاراق، یاخین گله جکده بو
حاقلار و ایستک لره چاتماغی و
مسئوللار ورنیدن بونلارا باغلی دوغرو
جان یانديرمالاری گؤزله بیریک. اوموروق
بو دؤنه بو سؤزلری ائشیتمه گه آچیق
قولاقلار اولسون! یوخسا حاق
آلینمالیدیر.

آذربایجان، مدنی چالشقانلارینین آحلیق آکسیاسینا

به حق زندانیان برخورد کرده‌اند و در پی بی‌اعتنایی‌ها، وضعیت به گونه‌ای رقم خورد که اعتصابات به بیرون از زندان‌ها کشیده شد و در حالی نمادین بیش از صدها تن از فعالین از شهرهای مختلف آذربایجان، در پی همدردی با زندانیان اعتصاب‌کننده، به اعتصاب غذای خشک در سه روز اقدام کردند تا نشان دهند که زندانیان و خانواده‌های آنها تنها نیستند و مردم قهرمانان خود را فراموش نکرده‌اند. دانشجویان دانشگاه‌های تهران نیز که همیشه با تأمل بر مسائل مربوط به مردم خود نگریده‌اند این اعمال غیر انسانی مسئولین امر را محکوم کرده و حمایت خود را از زندانیان اعتصاب‌کننده اعلام می‌دارند. باشد که تاوان این اعتصاب را آنانی بدهند که بر خواسته‌های مردم خود بی‌اعتنا هستند، آنانی که در تعریف حقوق شهروندی، انسانیت و دموکراسی، قبل از هر چیز، همه را از فیلتر خودی و غیر خودی می‌گذرانند.

در ایران کمتر انسانی را می‌توان پیدا کرد که کلمه بی‌عدالتی و تبعیض را با جان و دل تجربه نکرده باشد؛ مخصوصاً قومیت‌هایی که بخاطر تفاوت‌های خدادادی، بی‌مهری‌های فراونی را در جامعه ایران از دوره رضاخان تا امروز شاهد بوده‌اند. ملت غیور آذربایجان نیز طی 100 سال گذشته شاهد ظلم‌های بسیاری بوده است که مردمانش ظلم را بر نتافته و علیه این بی‌عدالتی‌ها شوریده‌اند و در بطن انقلاب‌ها برای رهایی از بی‌مهری‌ها برآمده‌اند. ولی حاصل کار جز هزینه‌های جانی و محرومیت از حقوق انسانی خود چیز دیگری نصیبشان نکرد. اخیراً، فعالین مدنی آذربایجان نیز در پی پایمال شدن حقوقشان چاره را در اعتصاب دیدند. فعالینی که به دلایل واهی مختلف در مناسبت‌های رسمی و شناخته شده جهانی من جمله روز زبان مادری دستگیر و مورد آزار و شکنجه قرار گرفته‌اند. نگرانی از آنجا ناشی می‌شود که مسئولین با دهن‌کجی با خواسته‌های

بیر نچه «دیل» سۆزو ایچینده ایشله-ن ایصطیلاح-لار

دوقتور محمد علی فرزانه-نین یازی-لاریندان ایلهام آلینان بو یازی-دا بیر نچه «دیل» سۆزو ایچینده اولان ایصطیلاح-لاری تانیتمک، اونلارین فارسجادا معناسینا بیر اؤتری باخیش سالاجاغیق.

1. دیل - آغیز ائله-مک: دلداری دادن، با لحن ملایم خواستار پوزش شدن، رفع رنجش و کدورت کردن
2. دیل آچماق: زبان باز کردن (طفل)، درد خود را باز گفتن، التماس کردن و خواهش کردن
3. دیل بوغازا سالماق: وراچی کردن، پشت سر هم و بدون وقفه حرف زدن
4. دیل اؤیرتمک: چیزهای ندانسته را یاد دادن، حرف یاد (یکی) دادن، راه و چاه نشان دادن
5. دیل تاپماق: تفاهم پیدا کردن، جلب رضایت و اعتماد کردن، زبان مشترک یافتن
6. دیل تۆکمک: خواهش و تمنا کردن، اصرار ورزیدن
7. دیل چیخارماق: استهزا کردن، ادای یکی را در آوردن
8. دیله توک بیتمک: از تکرار و بازگویی یک مطلب خسته شدن
9. دیلدن دوشمک: خسته شدن، از پا درآمدن
10. دیلدن سالماق: خسته و درمانده کردن، از پا انداختن
11. دیلدن دوشمه-مک: ورد زبان بودن، از یاد نرفتن، فراموش نشدن
12. دیله گتیرمک: یکی را به حرف وا داشتن، کاری را که در حق کسی انجام شده به زبان راندن
13. دیله توتماق: با حرفهای شیرین یکی را رام کردن، بچه-ی در حال گریه را با زبان ساکت کردن
14. دیله گتیرمه-مک: یارای گفتن حرفی را نداشتن، حرفی را که گفتن آن ممکن است نگفتن
15. دیلی آغزینا سیغماسماق: خودستائی کردن، حرف های گنده-گنده گفتن
16. دیلی باتماق: نطقش خاموش شدن
17. دیله گلیمک: زبان به شکوه و شکایت گشودن، به ناله و فغان آمدن

18. دیلی قیسا اولماق: به خاطر داشتن قصور، جرأت حرف زدن نداشتن
19. دیلی دولاشماق: حرف-ها را اشتباه گفتن، در نتیجه اشتباه و یا دستپاچگی حرفها را قاطی کردن
20. دیلی دؤنمه-مک: قادر به تلفظ و ادای صحیح حرف نبودن
21. دیلی توتولماق: توان و یارای گفتن را از دست دادن، به هنگام سخن گفتن لکنت پیدا کردن
22. دیلینه وورماماق: از چشیدن چیزی امتناع کردن
23. دیلیندن قاچیرماق: بی هوا و بی حساب از دهانش در رفتن
24. دیلینی باغلاماق: وادار به سکوت کردن
25. دیلینه باغلاماق: به گردنش گذاشتن، حرف بر زبان کسی گذاردن
26. دیلینی بیلیمک (باشا دوشمک): از حال و مقالش با خبر شدن، راز دلش را حالی شدن
27. دیلینی قارینا (دینمز یئرینه) قویماق: از زیاده-گویی خودداری کردن، زبان در حلق فرو بردن
28. دیلینی دیشله-مک: حرف را ناتمام گذاشتن، در وسط حرف تأمل کردن
29. دیلینی کسمک: به سکوت وا داشتن، جلوی حرف یکی را به زور گرفتن
30. دیلینی ساخلاماق: از گفتن چیز خاصی خودداری کردن، سکوت را ترجیح دادن
31. دیلینی ساخلاماماق: در گفتن بی پروائی نشان دادن، حرف زیادی و بی موقع زدن
32. دیل-لر ازبری اولماق: به دلیل خوشنامی به زبانها افتادن، ذکر خیر داشتن
33. دیلرده گزمک (دولاشماق): همچون امثال در زبان-ها گشتن
34. دیلره دوشمک: ورد زبان خاص و عام شدن، سر زبان ها افتادن، شایع شدن

قایناق: <http://guneyebakan.blogfa.com/post-1937.aspx>

سایه مقدسی جوانترین شاعر مراغه

«سایه مقدسی»، دانش‌آموز نخبه اهل مراغه که پس از یک سال و نیم تحمل رنج بیماری نادرش، اواخر بهمن‌ماه سال گذشته مورد توجه مسئولان قرار گرفت و با دستور رئیس جمهور و حمایت وزیر آموزش و پرورش برای مداوا راهی آلمان شد، نهم اردیبهشت امسال رخت از دنیا بریست.

این دانش‌آموز چهارده ساله سمپادی که با انتشار دو دفتر شعر، جوان‌ترین شاعر مراغه شناخته می‌شد، از بیماری خونی نادری به نام ای. ال. ال (ALL) رنج می‌برد که درمان آن در کشورمان میسر نبود و به همین دلیل، راهی بیمارستان دانشگاه فرانکفورت شد تا مراحل درمان را بگذراند؛ اما کارشکنی‌های صورت گرفته باعث فوت یکی از نخبگان سرزمینمان شد.

پدر سایه می‌گوید: مرا به عنوان کارمند وزارت آموزش و پرورش به آلمان فرستادند و با حکم به اینجا آمدم و می‌بایست بیمه می‌شدم که کنسولگری از این کار سر باز زد و کارش غیر قانونی بود. سرکنسول ایران مسئول مرگ دخترم است و از دستگاه قضایی ایران می‌خواهم تا این جنایت را پیگیری کند.

از دست رفتن این دانش‌آموز قطعاً برای همگان سخت و برای والدین محترم این دانش‌آموز از همه سخت‌تر بود. ولی جالبتر اینکه اکثر مسئولین و سایت‌های خبری بجای انتقاد از مسئولین ذیربط، سعی بر حمایت از وزارت امور خارجه و طبیعی جلوه دادن این حادثه شدند.

سایه مظلوم شعار و ظاهرسازی افرادی شد که با توجه ویژه او را به آلمان فرستادند و با بی توجهی و بی مسئولیتی موجب مرگ او در غربت شدند. سؤال اینجاست که اگر واقعا خواهان سلامت جسمی سایه بودید چرا در مداوا و رسیدگی به او سهل انگاری کردید؟ چرا سایه با بوق و کرنا رفت و حالا با جسم ساکت و آرام و سرشار از مظلومیت

برگشت؟ تا به کی دنبال شعار گرایمی خواهیم بود؟ تا به کی روال کارهای ما بصورت آتی و دستوری خواهد بود؟ شعارگرایی مهم است یا جان یک دختر و یک ملت مظلوم؟

پی گرفتن چنین سیاستی، نه تنها موجب بهبود امور نمی‌شود بلکه تبعات منفی در دراز مدت دارد و سبب بوجود آمدن تناقض‌ها می‌شود. سایه در فضایی مرد که مسئولین با افتخار سینه‌ی خود را به جلو می‌دهند و می‌گویند که ما خود برای درمان، سایه را به آلمان فرستادیم و " از ما مهربانتر چه کسی؟! "

اما سخن اینجاست که چه سود؟ او به آلمان رفت ولی حمایت نشد و در غربت و مظلومیت جان سپرد.

آیا بهتر نبود شما این مهربانی را نمی‌کردید و پدر و مادر او در غربت داغدار نمی‌شدند؟! اینگونه سیاست‌های " مهربانی کاذب " که نوعی " امید بن بست " است در بطن دستورات دولتیان قرار دارد. مثال بارز آن دستور ویژه رئیس جمهور برای رسیدگی به مسئله ی دریاچه اورمیه بود؛ آیا این دستور به حال دریاچه فرقی کرد؟ آیا دریاچه خشک نشد؟! اگر این دستور چیزی جز شعارگرایی بود باید نکته های مثبت عملی را در اوضاع این دریاچه می‌دیدیم.

مردم هم نمونه‌هایی از سایه مقدسی‌ها هستند که مظلوم شعارگرایی دولت‌ها شده‌اند. چرا در شرایطی که معاون رئیس جمهور در امور اقوام، وعده‌ی فضای باز فرهنگی می‌دهند، شاهد امنیتی‌سازی این فضا هستیم؟! با یک دست دعوت می‌کنند و وعده و وعید می‌دهند و با دست دیگر دستگیر و زندانی و شکنجه می‌کنند!! این یک امید بن بست است، امید و دلسوزی واقعی نیست. چرا که در بزرگداشت روز جهانی زبان مادری در روز دوم اسفند ماه سال 92 که پاسداشت یکی از حقوق حقه‌ی پایه انسانی است، موضعگیری می‌شود و افرادی دستگیر و زندانی می‌شوند و از آنسو برخلاف وعده‌ی دولتیان هیچ حمایتی از آنها صورت نمی‌گیرد؟! این‌ها همه تناقض است؛ تناقض در امیدی که به بن‌بست منجر می‌شود.

در قبال آذربایجان و ساکنانش امثال این نوع بی‌عدالتی‌ها در همه عرصه‌ها من جمله: آموزش، نابودی محیط زیست، غارت منابع طبیعی، تحریف تاریخ و توهین و ده‌ها مورد دیگر همه روزه به چشم می‌خورد. آیا این رفتارها با شعار عدالت و برابری و برادری سازگار است؟! آیا این رفتار چیزی جز فریب مردم آذربایجان برای تضعیف، غارت فرهنگ و دارایی‌شان است؟! آیا همه این‌ها به مفهوم فرصت‌سوزی نیست؟! آیا زمان بیداری نرسیده است؟! آیا زمان به خود آمدن و اثبات حقانیت و مهم‌تر از همه تلاش برای خودسازی نرسیده است؟!

زمان آن است که جمله معروف سال‌ها پیش را با قاطعیت و یکدلی ملی دوباره بگوییم: «اؤزگه چیراغینا یاغ اولماق بسدیر»

